

**ДЗВО «УНІВЕРСИТЕТ
МЕНЕДЖМЕНТУ ОСВІТИ»**

*Навчально-науковий інститут
менеджменту та психології*

*Кафедра педагогіки, адміністрування і
соціальної роботи*

СИЛАБУС
навчальної дисципліни
Основи медіаграмотності

Загальна інформація	Пояснення
Ступінь вищої освіти*	магістр
Освітня програма*	освітньо-професійна програма «Управління навчальним закладом»
Спеціальність*	073 Менеджмент
Рік навчання, семестр *	1-й, 2-й
Кількість кредитів*	4
Форма навчання*	заочна
Форма підсумкового контролю*	залік
Мова викладання*	українська
Інформація про викладача	
Лектор*	 <p>Махиня Тетяна Анатоліївна кандидат педагогічних наук, доцент професор кафедри педагогіки, адміністрування і соціальної роботи</p>
Профайл лектора*	<p>ORCID iD https://orcid.org/0000-0003-4065-0465 Профіль вченого у Google Scholar https://scholar.google.com.ua/citations?user=jr88qPgAAAAJ&hl=uk Сторінка автора у Електронній бібліотеці НАПН України http://lib.iitta.gov.ua/id/user/4128</p>

Канали комунікації*	Тел: кафедри: (044) 484-01-98 E-mail: t_st@umo.edu.ua
Про дисципліну	
Анотація курсу: в т.ч. мета та цілі курсу*	<p>Актуальність дисципліни визначається тим, що сьогодні вкрай важливо підготувати громадян, особливо нову генерацію до сприйняття різнопланової інформації, навчити їх розуміти, усвідомлювати наслідки її впливу на психіку, допомогти опанувати нові способи спілкування на основі невербальних форм комунікації за допомогою технічних засобів. Кожен має оволодіти механізмом критичного осмислення і корегування інформації, уміннями інтерпретувати, аналізувати та оцінювати інформаційні матеріали, розуміти їхню суть, адресну спрямованість, мету, викривати приховане значення та спроби маніпуляції.</p> <p>Інформація сьогодні – це продукт і капітал. Проте, володіє світом уже не той, хто її має. У час інформаційного перенасичення важливим є вміння сприймати свідомо інформацію, розпізнавати джінсу, фейки, пропаганду та розуміти їх мотиви, аналізувати, працювати з документами і першоджерелами (фактчек), оцінити й застосувати. Адже успішним буде той, хто володіє когнітивною гнучкістю, свідомо споживає інформацію і здатний себе захистити від інформаційного бруду.</p> <p>Метою викладання навчальної дисципліни «Основи медіаграмотності» є формування у майбутніх керівників закладів освіти певних знань і умінь з основ медіаосвіти, медіапедагогіки та аудіовізуальної грамотності щодо вирішення сучасних медіапедагогічних проблем, розуміння ролі та значення медійного світу в професійному та особистісному становленні людини.</p>
Компетентності та результати навчання* Перелік соціальних, м'яких навичок (soft skills)	<p>Головним завданням викладання навчальної дисципліни «Основи медіаграмотності» є формування готовності майбутніх керівників закладів освіти до свідомого існування у медіасередовищі та органічної інтеграції в медіакультуру через формування критичного відношення до аудіовізуального продукту, перетворення себе із споживачів аудіовізуального продукту у свідомих і творчих користувачів мас-медіа, вироблення імунітету до маніпулятивної дії екрану, створення умов інформаційної безпеки для свідомих громадян суспільства.</p> <p>Основні завдання викладання навчальної дисципліни «Основи медіаграмотності» полягають у тому, щоб:</p> <ul style="list-style-type: none"> - виробити навички медіа-імунітету особистості, який робить її здатною протистояти агресивному медіа-середовищу, забезпечує психологічне благополуччя при споживанні медіа-продукції, що передбачає медіа-обізнаність, уміння обирати потрібну інформацію, оминати інформаційне «сміття», захищатися від потенційно шкідливої інформації з урахуванням прямих і прихованих впливів, розпізнавати маніпулятивну медіаінформацію; - сформувати практичні навички рефлексії і критичного мислення як психологічних механізмів медіаграмотності, які забезпечують свідоме споживання медіа-продукції на основі ефективного орієнтування в медіа-просторі та осмислення власних медіа-потреб, адекватного та різнобічного оцінювання змісту і форми інформації, її повноцінного і критичного тлумачення з урахуванням особливостей сприймання мови різних медіа; - використовувати освітні медіапродуктів у професійній діяльності майбутніх керівників закладів освіти для формування полікультурної карти світу учасників освітнього процесу, реалізації власних життєвих завдань, покращення якості міжособової комунікації і приязності соціального середовища, налагодження ефективної мережевої комунікації і якості життя в значущих для особистості сферах; - розкрити дидактичні, психолого-педагогічні та методичні аспекти застосування медіа в освітньому процесі; - вивчити вплив різних медіазасобів на учасників освітнього процесу та можливих наслідків їх негативного впливу.

Структура курсу*		ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ МЕДІАГРАМОТНОСТІ Тема 1. Медіаграмотність як складова підготовки майбутніх керівників закладів освіти Тема 2. Основні історичні етапи розвитку медіаосвіти в Україні та за кордоном Тема 3. Місце медіа у формуванні сучасної картини світу Тема 4. Медіаосвіта як засіб розвитку «критичного мислення» Тема 5. Профілактика сучасних маніпулятивних технологій мас-медіа Тема 6. Найбільш поширені технології підсвідомого впливу на учасників освітнього процесу ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. ПРАКТИЧНА МЕДІАЛОГІЯ Тема 7. Медіапедагогіка і основи медіаграмотності як психолого-педагогічна складова підготовки керівників закладів освіти Тема 8. Медіакомпетентність керівника закладу освіти та технології її розвитку Тема 9. Особистісні цінності як основа орієнтованого виховання молоді засобами масової інформації Тема 10. Використання можливостей засобів масової інформації і комунікації в освітній діяльності закладів освіти Тема 11. Медіа в освітньому процесі закладів освіти Тема 12. Нові медіа та комунікації як новий фактор взаємодії в інформаційному освітньому середовищі		
Год л/с	Тема	Результати	Завдання	Інформація для людей з інвалідністю
1 -	Тема 1. Медіаграмотність як складова підготовки майбутніх керівників закладів освіти	Результатом вивчення дисципліни «Основи медіаграмотності» є набуття здобувачами освіти таких компетентностей : ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;	Індивідуальне науково-дослідне завдання оформлюється у вигляді контрольної роботи, яка складається із 2 частин: Перша частина – практична полягає у проходженні одного (декількох) он-лайн курсу з медіаграмотності із наступного переліку: 1) «Медіаграмотність для освітян» на платформі Prometheus 2) «Медіаграмотність для громадян» за посиланням https://irex.mocotms.com/ 3) «Very Verified: онлайн-курс з медіаграмотності» за посиланням: https://verified.ed-era.com/ua Результатом виконаного завдання є сертифікат про проходження відповідного курсу.	
1 -	Тема 2. Основні історичні етапи розвитку медіаосвіти в Україні та за кордоном	ЗК5. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);	Результатом виконаного завдання є сертифікат про проходження відповідного курсу. Друга частина – теоретична, полягає у виконанні індивідуального (групового) науково-дослідного завдання з використанням «нових» медіа, тематика яких визначається із орієнтовного переліку за вподобанням. Робота надсилається викладачу до початку сесії в електронному варіанті. Оцінка за індивідуальне науково-дослідне завдання виставляється на заключному занятті з курсу на основі попереднього ознайомлення викладача зі змістом ІНДЗ та захисту роботи шляхом публічного виступу здобувача з обраної теми (до 5 хв.). У відповідях не допускаються «прямі» копіювання тексту! Орієнтовна тематика індивідуальних (групових) науково-дослідних завдань з	
- -	Тема 3. Місце медіа у формуванні сучасної картини світу	ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність); ЗК7. Здатність до абстрактного та критичного мислення, аналізу та синтезу;		
- 2	Тема 4. Медіаосвіта як засіб розвитку «критичного мислення»	СК4. Здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів освітньої організації;		
- 2	Тема 5. Профілактика сучасних маніпулятивних технологій мас-медіа	СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.		

2 -	Тема 6. Найбільш поширені технології підсвідомого впливу на учасників освітнього процесу	Програмні результати навчання: <i>Знання:</i> ЗН1. Спеціалізовані концептуальні знання, набуті у процесі навчання та/або професійної діяльності на рівні новітніх досягнень, які є основою для оригінального мислення та інноваційної діяльності, зокрема в контексті дослідницької роботи; ЗН2. Критичне осмислення проблем у навчанні та/або професійній діяльності та на межіпредметних галузях <i>Уміння:</i> УМ1. Розв'язання складних задач і проблем, що потребує оновлення та інтеграції знань, часто в умовах неповної/недостатньої інформації та суперечливих вимог; УМ2. Проведення дослідницької та/або інноваційної діяльності <i>Комунікація:</i> К1. Зрозуміле і недвозначне донесення власних висновків, а також знань та пояснень, що їх обґрунтовують, до фахівців і нефахівців, зокрема до осіб, які навчаються <i>Автономія і відповідальність:</i> АВ1. Прийняття рішень у складних і непередбачуваних умовах, що потребує застосування нових підходів та прогнозування; АВ2. Відповідальність за розвиток професійного знання і практик, оцінку стратегічного розвитку команди; АВ3. Здатність до подальшого навчання, яке значною мірою є автономним та самостійним	дисципліни «Основи медіаграмотності»: 1. Позитивний ракурс шкідливих звичок, міжетичних та міжнаціональних стереотипів в сучасному мистецтві, літературі, субкультурі та контркультурі молоді. 2. Негативні соціальні наслідки впливу медіа: дезорієнтація особистості, крайній негативізм, надлишковий оптимізм, патологічна залежність від медіажанрів та інше. 3. Роль навчальних і розважальних програм, каналів центрального телебачення України як чинників морального виховання учнів та молоді. 4. Практичне використання в професійній діяльності керівників закладів освіти можливостей засобів масової інформації і комунікації. 5. Роль медіа в формуванні адаптаційного середовища для здобувачів освіти. 6. Дидактичний і виховний потенціал медіа. 7. Профілактика деструктивних впливів мас-медіа на здобувачів та педагогічних працівників закладів освіти. 8. Розвиток вільних і незалежних мас-медіа як європейський цивілізований вибір України. 9. Функції громадських організацій та закладів освіти щодо формування медіаграмотності педагогів та здобувачів освіти. 10. Позитивні і негативні наслідки застосування медіатехнологій навчання. 11. Практичне й психологічне застосування візуальної медіаінформації. 12. Методика пошук, відбору та застосування інформації й візуальної медіаінформації. 13. Оцінювання змісту медіаповідомлень/медіатекстів засобів масової комунікації щодо реформування освіти. 14. Міжнародна і національна мережа медіаосвітніх інтернет-сайтів. 15. Методи систематизації і формування припущень та суперечливих тверджень. 16. Використання сучасних досягнень психології для маніпулятивних технологій в мас-медіа. 17. Роль медіа в формуванні моральних, культурологічних, життєвих та світоглядних принципів громадськості. 18. Відповідальність мас-медіа перед суспільством за якість інформації. 19. Медіасамосвіта як складова в системі освіти впродовж життя. 20. Нетикет або принципи мережевої етики.	
1 -	Тема 7. Медіапедагогіка і основи медіаграмотності як психолого-педагогічна складова підготовки керівників закладів освіти			
1 2	Тема 8. Медіакомпетентність керівника закладу освіти та технології її розвитку			
- -	Тема 9. Особистісні цінності як основа орієнтованого виховання молоді засобами масової інформації			
- -	Тема 10. Використання можливостей засобів масової інформації і комунікації в освітній діяльності закладів освіти			
- -	Тема 11. Медіа в освітньому процесі закладів освіти			
- 2	Тема 12. Нові медіа та комунікації як новий фактор взаємодії в інформаційному у освітньому середовищі			

Методи оцінювання	COURSE GRADE COMPOSITION*
Місце дисципліни в освітній траєкторії здобувача вищої освіти	Згідно навчального плану підготовки магістрів за освітньою програмою «Управління навчальним закладом», дисципліна «Основи медіаграмотності» вивчається після таких дисциплін, як «Маркетингове управління навчальними закладами», «Менеджмент освіти» та «Теорія організації», одночасно з такими взаємопов'язаними між собою управлінськими дисциплінами, як «Організаційна діяльність керівника навчального закладу та «Техніка управлінської діяльності».
Розширена інформація	
Методи, технології навчання та викладання	Лекції, семінари, презентації, демонстрація, обговорення, аналіз конкретних ситуацій, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань у формі проєктів на платформі дистанційного навчання УМО, опрацювання онлайн курсів з медіаграмотності
Засоби навчання	Мультимедійна апаратура, екран, комп'ютери, особисті смартфони та ноутбуки, Інтернет, проектор, екран, онлайн платформа дистанційного навчання УМО Efront
Інформаційні ресурси*	<p>Основна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Альбарран Алан Б. Менеджмент електронних ЗМІ [Електронний ресурс] / переклад з англ. Н. Кашуби, А. Іщенко. — К.: Наука, 2009. — 296с. — Режим доступу: http://books.google.com.ua 2. Закон України «Про інформацію». Відомості Верховної Ради України. Київ 02.10.92 №2657 (із змінами, внесеними згідно із Законами. Останній від 13.01.11 №2938). 3. Закон України «Про доступ громадян до публічної інформації». Відомості Верховної Ради України. Київ, від 13.01.11 №2939 – VI. 4. Закон України «Про захист суспільної моралі». Відомості Верховної Ради України. Київ, від 20.11.03 №1296 – IV. 5. Концепція впровадження медіа-освіти в Україні // Постанова Президії Національної академії педагогічних наук України від 20 травня 2010 року, протокол № 1-7/6-150 [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://www.ispp.org.ua/news_44.htm 6. Медіаосвіта та медіаграмотність: підручник / Ред.-упор. В. Ф. Іванов, О. В. Волощенко; наук. ред. В. В. Резун. — Київ: Центр вільної преси, 2012. — 352 с. 7. Найдьонова Л.А. Кібер-булінг або агресія в інтернеті: способи розпізнання і захист дитини / Л.А.Найдьонова //Методичні рекомендації [Електронний ресурс] / Серія: На допомогу вчителю. Вип. 4. — К., 2011. — 34 с. — Режим доступу : http://mediaosvita.org.ua/ 8. Найдьонова Л. А. Медіаосвіта в Україні: особливості реалізації соціально-психологічної моделі [Електронний ресурс] / Найдьонова Л. А. — Режим доступу : http://www.academia.edu 9. Тоискин В.С. Медиаобразование в информационно-образовательной среде: Учебное пособие [Электронный ресурс] / В. С. Тоискин, В. В. Красильников — Ставрополь: Изд-во СГПИ, 2009. — 122 с. — Режим доступа : http://window.edu.ru/resource/110/77110 <p>Допоміжна література</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Абетка візуальної грамотності [Електронний ресурс] / Баликін І., Волощенко О., Чорний О., Федченко О. / За редакцією Волощенко О., Іванова В., Євтушенко Р. — Київ : АУП, ЦВП, 2019. — Режим доступу: http://www.aup.com.ua/uploads/Abetka_vizualnoy_gramotnosti_2019.pdf 2. Батьки, діти та медіа: путівник із батьківського посередництва / О. Волощенко, О. Мокрогуз; За ред. В. Іванова, О. Волощенко. — К. : ЦВП, АУП,

2017. – 79 с.

3. Бебик В. М. Інформаційно-комунікаційний менеджмент у глобальному суспільстві: психологія, технології, техніка паблік рилейшнз: Моногр. [Електронний ресурс] / Бебик В. М. — К.: МАУП, 2005. — 440 с. — Режим доступу:

http://www.vmurol.com.ua/upload/Navchalno_motodichna_robota/Navchalno_motodichna_materiali/Zhurnalistika/1/Informac_comunicac_management.pdf

4. Методи маніпулятивного впливу ЗМІ [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://mediaosvita.org.ua/>

5. Новітні медіа та комунікаційні технології: комплекс навчальних програм для спеціальностей «журналістика», «видавничча справа та редагування», «реклама та зв'язки з громадськістю»/ За заг. ред. В. Е. Шевченко. — К.: Паливода А. В., 2012. — 412 с.

6. Практичний посібник з медіаграмотності для мультиплікаторів / За загал. ред. В. Ф. Іванова. — Київ: Академія української преси, Центр вільної преси, 2019. — 100 с.

7. Сучасний медіа-менеджмент у друкованих ЗМІ: Шляхи роздержавлення української преси [Електронний ресурс]. — Вид. 2-ге, доповн. та виправлене / За ред. В. Іванова та Н. Ланге. — Київ: ЦВП, АУП, 2008. — 300 с. — Режим доступу :

http://www.vmurol.com.ua/upload/Navchalno_motodichna_robota/Navchalno_motodichna_materiali/Zhurnalistika/Suchasniy_media_management.pdf

8. Федоров А.В. Словарь терминов по медиаобразованию, медиапедагогике, медиаграмотности, медиакомпетентности. Таганрог: Изд-во Таганрог. гос. пед. ин-та, 2010. 64 с.

9. Череповська Н. Медіаосвіта та медіакультура в ЗОШ [Електронний ресурс] / Череповська Н. — К.: Шкільний світ, 2010. — 128 с. — Режим доступу : <http://mediaosvita.org.ua/>

10.Щедрина О.І. Нові інформаційні технології: Навч. посібник / Київський національний економічний ун-т. — К. : КНЕУ, 2005. — 445 с.

11. Як можна протидіяти «фейковим новинам»? : Аналіз. [Електронний ресурс] — Київ: Фонд Фрідріха Науманна за Свободу, Академія української преси, 2019. — Режим доступу : http://www.aup.com.ua/wp-content/uploads/2019/11/YAK_prottydiaty_fake_news_2019.pdf

Інформаційні ресурси

1. Проект «MediaSapiens» [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://osvita.mediasapiens.ua>

2. Журнал «Медиаобразование» [Электронный ресурс]. — Режим доступа : <http://www.ifar.ru/projects/mediamag.htm>

3. Международный электронный журнал «Высшее образование в Европе» [Електронний ресурс]. — Режим доступу до сайту: www.aha.ru/moscow64/educational_book

4. Навчальна програма «Медіаосвіта (медіаграмотність)» (для слухачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників) / Левківський К.М., Іванов В.Ф., Даниленко В.І., Мележик В.П. та ін. [Електронний ресурс]. — К.: Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України; Інститут інноваційних технологій і змісту освіти; Академія української преси — 2013. — 63 с. — Режим доступу: <http://www.aup.com.ua/uploads/programm.pdf>

5. Національний Темпус-офіс в Україні. — Режим доступу до сайту: <http://tempus.org.ua/uk/vyshha-osvita-ta-bolonskyj-proces.html>

6. Офіційний сайт лабораторії психології масової комунікації та медіаосвіти [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://mediaosvita.org.ua/>

7. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України [Електронний ресурс] — Режим доступу до сайту : <http://www.mon.gov.ua>.

8. Офіційний сайт ЮНЕСКО [Електронний ресурс]. — Режим доступу до сайту: <http://www.unesco.org/>

9. Он-лайн курс «Медіаграмотність для освітян» на платформі Prometheus

10. Он-лайн курс «Медіаграмотність для громадян» за посиланням <https://irex.mocotms.com/>

11. Он-лайн курс «Very Verified: онлайн-курс з медіаграмотності» за посиланням: <https://verified.ed-era.com/ua>

Правила та вимоги					
Оцінювання досягнень здобувача вищої освіти*	Поточний контроль та самостійна робота, Індивідуальне науково-дослідне завдання			Залік	Всього
	Сертифікат за проходження он-лайн курсу	Теоретичне завдання	Активність під час аудиторних занять	30	100
	30	30	10		
Дедлайни та перескладання*	Перездача та повторне вивчення дисципліни здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в ДЗВО «УМО» (сайт УМО) Індивідуальні науково-дослідні завдання мають бути надіслані до початку залікової сесії				
Правила академічної доброчесності *	Перевірка кваліфікаційних робіт на плагіат здійснюється обов'язково згідно до Вимог норм доброчесності (сайт НАЗЯВО та ін.)				